

Jaarstukken 2018

Versie: 5.0.0.0.0

Toelichting realisatie Stimuleringsfonds (5)

In het waterjaar zijn diverse activiteiten georganiseerd zoals onder meer Sail, drive inn bioscoop en zijn er workshops over de kwaliteit van het water georganiseerd.

2.3.12 Bijzonder programma Bereikbaarheid

Het Programma Bereikbaarheid is in 2009 gestart en bevindt zich in de realisatiefase. In 2018 werd bij de parkeergarages gewerkt aan de Valkbrug, en de voorbereiding van de buitenruimte van de Garenmarkt. De bouw van parkeergarage Garenmarkt vordert zonder noemenswaardige problemen. Het uitvoeringsbesluit voor de Centrumroute werd in februari 2018 genomen en de aanbesteding is voorbereid. Voor de Leidse Ring Noord is een nieuwe projectorganisatie aan de slag gegaan om het project beter aan te sluiten op de gebiedsontwikkelingen Stationsgebied en Kooiplein.

De Rijnlandroute wordt door de provincie Zuid-Holland uitgevoerd. Wekelijks vindt operationeel overleg plaats met de provincie en aannemer COMOL 5. Samen met de provincie wordt gewerkt aan de voorbereiding van het tracé deel Europaweg Lammenschansplein.

Het programma Bereikbaarheid zoals dat in 2009 is gestart zal in de loop van 2019 opgaan in het nieuwe programma Duurzame Mobiliteit.

2.3.13 Bijzonder programma Kennisstad

Leiden, internationale kennisstad

Veel steden noemen zich een kennisstad, maar Leiden is het. De concentratie van talent en kennis maakt dat de stad al eeuwen een internationale ontmoetingsplaats is waar talent en kennis tot innovatie leiden. En dat ecosysteem is juist de reden dat deze regio een vestigingsplaats is voor talloze wetenschapsinstellingen en innovatieve bedrijven van wereldklasse. Daar profiteert de stad van en daarom wil de stad dat graag stimuleren, laten zien en uitdragen. Op die wijze wordt bijgedragen aan de realisatie van de ontwikkelingsvisie "Leiden, Stad van Ontdekkingen".

Succesvolle kennissteden leiden namelijk niet alleen tot successen op economisch en technologisch gebied, maar scoren vaak ook goed op maatschappelijk relevante gebieden als duurzaamheid, veiligheid, gezondheid en welzijn. Sociale innovaties door een goede samenwerking tussen onderwijs/onderzoek, ondernemers en overheid (de zogenoemde 3 O's in de Triple Helix) bieden zodoende ook goed zicht op de maatschappelijke relevantie van wetenschappelijk onderzoek. Een praktijk die we in Leiden onder andere in de Life Science & Health al dagelijks tegenkomen.

Samen verantwoordelijkheid nemen

Omdat kennis steeds meer een voorwaarde is voor maatschappelijk succes, welvaart en welzijn, zijn gemeente en partners in 2012 gestart met het programma Kennisstad. Door gericht samen op te trekken, versterken we de positie van Leiden en de regio op het gebied van de kennisontwikkeling en de kenniseconomie. Leiden heeft in de afgelopen decennia een positie veroverd in de top van Europese kennisregio's. Hier geldt wel: Aan de top komen is één, bij de top blijven is zeker niet vanzelfsprekend. Veel van onze kennispartners hebben de wereld als speelveld. De concurrentie is hier groot. Dit vergt van ons als gemeente en regio een hierop aangepaste strategie.

Omdat de kenniseconomie niet stopt bij onze gemeentegrens, werken we nauw samen met de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (een gemeenschappelijke regeling van 23 gemeenten) en de Economic Board Zuid-Holland (een samenwerking op provinciaal niveau van overheden, maatschappelijke partners en bedrijfsleven). In laatstgenoemde zijn naast de gemeente Leiden ook onze strategische partners Universiteit Leiden en LUMC vertegenwoordigd. In het voorjaar van 2016 heeft deze samenwerking geleid tot een Regionale Investeringsstrategie, waarin wij als Leiden opgenomen zijn met onder andere onze investeringspropositie voor het Leiden Bio Science Park en het Stationsgebied. Wij zien het hierbij als een voordeel en een kans dat het universiteitscluster Leiden-Delft-Erasmus als kennisas binnen het werkingsgebied van de MRDH / EBZ is gelegen. Daarnaast hebben we via het Netwerk Kennissteden Nederland - waar Leiden de voorzittersrol vervult - een nauwe samenwerking op nationaal niveau via de City Deal 'Kennis Maken'. Een City Deal die in het kader van Agenda Stad is opgesteld en die daarmee ook een link heeft met de Europese Urban Agenda. Doel van deze City Deal is het tot stand brengen van versnelling in het oplossen van maatschappelijke opgaven van steden door onderzoekers, docenten en studenten hier grootschalig bij te betrekken. Talentontwikkeling, ondernemerschap en het stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid staan daarbij voorop.

De doelen

Het programma Kennisstad kent twee hoofddoelen:

- Kennisinstituten en kennisbedrijven floreren optimaal in Leiden;
- Leiden (de stad, de regio en haar inwoners) heeft maximaal voordeel van de kennisinstellingen.

De uitvoeringsstrategie

Programma Leiden Kennisstad, De samenwerkingsovereenkomst 2017-2022

Het organiseren van medeverantwoordelijkheid voor het bereiken van bovenstaande hoofddoelen zien wij als de uitvoeringsstrategie van dit bijzondere programma. Dat vergt sturing op samenhang bij gemeentelijke inspanningen en op betrokkenheid / medeverantwoordelijkheid van partners bij de gezamenlijke koers.

In 2017 hebben we als gemeente samen met onze strategische partners Universiteit Leiden, LUMC en Hogeschool Leiden een samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarbij extra focus in onze gezamenlijke activiteiten is aangebracht. Daarbij is gekozen voor de volgende vier thema's / focusgebieden, te weten:

- Campusontwikkeling
- Versterken onderwijs en onderzoek
- Externe focus en internationalisering
- De stad als lab

In deze overeenkomst is een Agenda 2017-2018 opgenomen voor samenwerking op specifieke onderdelen. De overeenkomst geeft daarmee inhoud aan de gezamenlijke wens nog intensiever met elkaar samen te werken en geeft hiernaast mede richting aan de samenwerking met andere (kennis)partners als het mbo, de musea, Technolab, Taalmuseum, LeidenGlobal e.a. De samenwerkingsovereenkomst wordt gefaciliteerd door een kennismakelaar, aangesteld en gefinancierd door de vier samenwerkingspartijen.

Leiden, European City of Science

Leiden heeft voor 2022 de titel European City of Science toegewezen gekregen. In 2018 is een start gemaakt met de organisatie en financiering van dit voor Leiden en haar partners bijzondere jaar. Daarnaast hebben we partijen uitgenodigd om met initiatieven te komen die de stad en haar inwoners nog nadrukkelijker zullen betrekken bij de totstandkoming van dat jaar. Zo geven we in gezamenlijkheid een extra impuls aan de ambitie en koers van onze ontwikkelingsvisie 'Leiden, Stad van Ontdekkingen', waar internationale kennis één van de dragende pijlers is.

De resultaten

Een groot aantal activiteiten is in 2018 als nieuw initiatief opgepakt of doorontwikkeld op basis van de hiervoor genoemde samenwerkingsovereenkomst. Te noemen zijn o.a.:

- Het project 'Leren met de Stad': In het kader van de City Deal 'Kennis Maken' is hiervoor een impulsaanvraag voorbereid die in december 2018 gehonoreerd is door OC&W/BZK. In dit project zullen Universiteit, Hogeschool en gemeente in de periode 2019-2022 een samenwerkingsstructuur opzetten, waarin inwoners van Leiden, studenten, onderzoekers en docenten samenwerken om vraagstukken in de stad op te lossen en daar samen van te leren. Hiermee kunnen de gemeente en haar inwoners voordeel opdoen van de kennis die aanwezig is binnen het onderwijs en kunnen studenten leren aan de hand van echte ervaringen in de stad. De inspanningen binnen het project beogen een duurzaam karakter: waar mogelijk en nodig wordt voortgebouwd op (resultaten van) eerdere projecten en worden tussen de betrokken partners duurzame relaties opgebouwd. Hiervoor worden werkwijzen en een infrastructuur ontwikkeld. Daarnaast zal worden onderzocht hoe een en ander als werkwijze duurzaam geborgd kan worden binnen de onderwijsinstellingen. In het najaar van 2018 is reeds in deze lijn gestart met een pilot, uitgevoerd door honoursstudenten in een multidisciplinair werkverband;
- Het Leiden Education Fieldlab ('t LEF): In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen voor een intensief samenwerkingstraject tussen verschillende (onderwijs)instellingen (ICLON, Leidse Aanpak Talentontwikkeling, Technolab, het Da Vinci, PROOLEiden, SCOL, mboRijnland, Naturalis, Hogeschool Leiden, het Ondernemersfonds en de gemeente Leiden). Het doel is het realiseren van een creatieve broedplaats waar (Leidse) onderwijsprofessionals elkaar sectoroverstijgend ontmoeten op verschillende kernactiviteiten zoals onderwijs geven, leraren opleiden en innoveren. Een ruimte voor onderwijs-ondernemerschap, onderwijsinitiatieven van groepen leraren, onderzoekers, studenten en organisaties die met het onderwijs samenwerken;
- Voortkomend uit het Regionaal Steunpunt Leiden is in 2018 het Onderwijsnetwerk Zuid-Holland opgericht. Dit netwerk, waarin het Leidse ICLON een centrale rol heeft, is naast de reeds bestaande extra aandacht voor bètavakken in 2018 gestart met het ontwikkelen van modules voor docentprofessionalisering in de alfa- en gammavakken in het voortgezet en hoger onderwijs. Er is daarbij sprake van een nauwe samenwerking met de activiteiten van het hiervoor genoemde Leiden Education Fieldlab;

- Het Taalmuseum Leiden, waarin gemeente de samenwerking faciliteert tussen de Universiteit Leiden, ICLON, LUCL, LIAS, LeidenGlobal en BplusC, heeft haar activiteiten verder uitgebreid. Naast verschillende publicaties, tentoonstellingen is de lancering van de website www.muurgedichten.nl i.s.m. de Stichting Tegenbeeld als bijzondere prestatie te noemen. Meer dan 100 vrijwilligers hielpen mee om informatie en verhalen rondom de Leidse muurgedichten te verzamelen en te publiceren en dit laatste te combineren met een stadswandeling;
- Het partnerschap (Convenant Student en Stad) tussen de gemeente Leiden, Leiden Marketing, de Plaatselijke Kamer van Verenigingen en de vijf grote Leidse studentenverenigingen, te weten L.S.V. Minerva, L.V.V.S Augustinus, SSR-Leiden, V.S.L. Catena en A.L.S.V. Quintus is gecontinueerd en verdiept. Voorbeelden van in 2018 gerealiseerde activiteiten zijn o.a.: diverse thematische dagen / evenementen, de Filmwedstrijd Student&Stad, het Gemeenteraadsverkiezingendebat, een Denktank (bestaande uit gedreven en maatschappelijk betrokken studenten), en in samenwerking met Leiden Marketing de cultuurskortingskaart voor studenten (de &Cultuurkaart);
- Ook in 2018 zijn verschillende publieksactiviteiten, evenementen en congressen gerealiseerd. Te noemen zijn o.a. het LIBC-publiekssymposium, Brave New World 2018, Science Café Leiden, Nacht van de leraar, Voice4Thought- en het Wavelength-festival;
- Daarnaast zijn vanuit het uitvoeringsbudget Kennisstad verschillende (kleinere) initiatieven ondersteund. Deze zijn soms relatief klein qua financiële bijdrage / sponsoring, maar zeker van belang voor het "kennis-ecosysteem" van de stad en haar inwoners. Te noemen zijn verschillende studentensymposia (waaronder de Veerstichting, AEGEE-Leiden, AIESEC) en extra bijdragen aan onderwijsinnovatie;
- Op het gebied van communicatie zijn de Nieuwsbrief Leiden Kennisstad, de NRC-bijlage "Kennisstad Leiden" en de nieuwe website www.leidensciencecity.nl te noemen.

De beschikbare middelen

Alle inspanningen zijn uitgevoerd met reguliere middelen en personele inzet die zijn opgenomen in de diverse begrotingsprogramma's. In 2018 was daarnaast een incidenteel uitvoeringsbudget Kennisstad ad € 650.000 beschikbaar, wat is aangewend voor cofinanciering van hierboven benoemde initiatieven en overige projecten uit de Samenwerkingsagenda, de gemeentelijke bijdrage in de gezamenlijke kosten van de kennismakelaar c.a. en de voorbereidende werkzaamheden in het kader van de voorbereiding van European City of Science 2022 en daarmee samenhangende activiteiten op het gebied van citizen science / Kennis als Leisure.

Een deel van de geoormerkte NUON-middelen voor duurzame investeringen op het gebied van "de kennis-economie / universitaire ontwikkelingen" zijn in 2018 tot besteding gekomen. Het betreft hier:

- € 1.650.000 euro t.b.v. het geven aanschouwend onderwijs extra duurzaamheidsvoorzieningen voor en in de nieuwbouw VMBO-Boerhaavelaan
- € 400.000 euro als bijdrage aan de huisvesting van biomedische onderzoeksgroep van TNO op het Leiden Bio Science Park waarbij de zogenoemde Accelerator Mass Spectrometer een zeer welkome aanvulling is op het brede spectrum dat het LBSP op dit moment al huisvest. Daarmee wordt bijgedragen aan een duurzame uitbouw van het Leiden Bio Science Park.

2.3.14 Bijzonder programma Transformatie Sociaal Domein

In november 2017 is het transformatiebudget verantwoord aan de Raad. Er liep in 2018 echter nog een aantal projecten door vanuit het transformatiebudget. Het ging hier bijvoorbeeld om de onderzoeken Arbeid in perspectief en leefstijl als medicijn. Tevens zijn er middelen en aandacht besteed aan projecten die te maken hebben met het helder krijgen van geldstromen. Dit betrof de projecten 'Geldstromen door de School' en 'Geldstromen door de wijk'. Ook in 2018 is ExposeYour gefinancierd vanuit de transformatiemiddelen eveneens als de versterking van het SWT. Naar aanleiding van het onderzoek van Blaauwberg is het 'Healthplatform' gestart, een netwerk dat de kennisinstellingen, maatschappelijke organisatie én maatschappelijke problematiek met elkaar moet verbinden. De totstandkoming van dit netwerk loopt door in 2019. Zoals aangekondigd in de begroting 2018 is er veel aandacht gegaan naar de preventieve activiteiten onder anderen rondom Jeugd. Hiervoor is vanuit de transformatiemiddelen een programmamanager Jeugd preventie aangetrokken. In dit project is het onderwijs en de zorg meer aan elkaar verbonden en zijn de issues rondom bijvoorbeeld initiatieven zoals LIVE (Leids Initiatief Voor Educatie) nader bekeken en geadresseerd. Het onderwerp jeugdwelzijn vanuit de jeugdpreventie wordt in 2019 opgenomen in het programma 'sterke sociale basis'. De pilots op het gebied van vroegsignalering zijn succesvol gebleken en daarom verder doorgezet. De Doorontwikkeling en de versterking van de capaciteit van de sociale wijkteams is eveneens voor een deel in 2018 nog bekostigd met transformatiemiddelen. Medio 2018 is het transformatiebudget overgegaan in de reserve Sociaal Domein.

Programmabudget sociaal domein

Om het sociaal domein is per 2018 een financieel hek gezet. Voortaan worden voor- en nadelen op het sociaal domein direct verrekend met de reserve sociaal domein, die een egaliserende functie heeft.